

AZ GELİŞMİŞ MEMLEKETLERİN MİLLETLERARASI FİNANSMANI

Nuri EREN

Son seneler zarfında milletlerarası münasebetlerde ekonomik olaylar öne geçerek siyasî olayları arkaya itmiştir. Bilhassa gelişmiş milletlerle gelişmemiş milletler arasındaki münasebeter önümüzdeki yıllarda gittikçe artan bir ehemmiyet kazanacaktır. Zira beşeriyetin vicdanı yirminci asır medeniyetinden ileri geri bütün milletlerin asgarî olarak faydalenmesini şart kabul etmektedir. Aynı zamanda devlet adamları milletlere asgarî geçim şartlarını temin etmedikçe dünya sulhunun emniyet altına alınamayacağını anlamışlardır.

Gelişme insan cemiyetinin en tabii insiyakıdır. Gelişme yalnız gelişmemiş ülkelere değil bugün en gelişmiş ülkeler için bir problem-dir. İşte dünyanın en müreffeh ülkesinde bile Cumhurbaşkanı John-son fakirliğe, yoksulluğa karşı bir gelişme programı tatbik mecburiyetinde kalmıştır. Fakat gelişmenin milletlerarası münasebetler bakımından en şayanı dikkat tarafı gelişmiş milletlerin gelişmemişlerin müşküllerine karşı bir alâka, bir mesuliyet duymuş olmalarıdır. Harp sonundan beri gelişmiş milletlerin muhtelif şekillerde yaptıkları yardımlar bu mesuliyet hissini pratikte belirtişidir. Halen Cenevrede yüz yirmi üç devletin iştirakiyle toplanan Milletlerarası Ticaret ve Gelişme Konferansı da bu konunun milletlerarası işbirliğiyle çözümlenmesi yolundaki arzu ve kararların bir ifadesidir.

Mevzuumuza geçmeden evvel tâbirleri izah edelim. Cenevrede toplanan 123 devletten yüzden fazlası az gelişmiştir. Asyanın, Japonya hariç bütün devletleri bu kategoriye dahildir. Afrika da aynı durumdadır. Lâtin Amerikanın hepsi az gelişmiştir. Avrupada Yunanistan, Türkiye ve Portekizi az gelişmişler arasında buluyoruz. Ancak bütün bu gurup içinde muhtelif gelişme safhalarında olanlar vardır. Meselâ Tanganika ile Yunanistan veya Meksika ile Uruguay aynı durumda değildir. Ancak bunların hepsine şâmil olan müşte-

rek vasıf hepsinin gelişmek için yabancı finansmana muhtaç bulunmalarıdır.

Mamafih hemen hepsine muhtelif derecelerde raci başkaca müşterek hususiyetler de vardır:

a) Hepsinde çalışan nüfusun büyük yüzdesi, yüzde 60 dan fazlası geçimini ziraat ve iptidaî maddelerden sağlamaktadır.

b) Bir kaçı hariç hemen hepsinde nüfusun yüzde ellisinden fazlası okur yazar değildir. Gazete ve yazı kâğıdı istihlâki çok düşüktür. Milletlerarası Ziraat ve Gıda Organizasyonununun 1957 statistiklerine göre Hindistanda senede fert başına kâğıt tüketimi ancak 0.6 kilogram olmasına mukabil Birleşik Amerikada 61.2 kilogramdı.

c) Hemen hepsinde yeni doğan çocuk kırk senelik bir ömür bekler. Halbuki meselâ İsveçte vasatî ömür 70 yıldır. Aynı şekilde, gündelik gıda tüketimleri iki bin kaloringin altındadır. Yine İsveçin tüketimi ise bir buçuk misli yani 3000 kalordir.

d) Hepsinde nüfus mahdut olan millî kaynaklar üzerine tazyikte bulunmaktadır. Büyük bir süratle artmaktadır. Vasatî artış yüzde 2.5 dir. Bazılarında yüzde 3 yükselmektedir. Avrupada vasatî artış yüzde 0.7 dir.

Artan nüfus millî istihsalin tüketimine iştirak etmekte, ilerleme hamlesini yatırımları tahdit etmek suretiyle kösteklemektedir. Meselâ, son senelerde Türkiyede yüzde 2.8 nisbetinde artan nüfus, yüzde 5 nisbetinde artan senelik millî geliri paylaşmak suretiyle gelişme hamlesini yüzde 2.2 düşürmüştür. Halbuki 19 uncu asırda İngilterenin en süratle geliştiği devrede nüfus ancak yüzde 1.4 e münhasır kalmak suretiyle millî gelişmeyi kolaylaştırmıştır. Gelişmemiş milletlerin vasatî gelişme gayreti % 4 civarındadır. Nüfus artışı karşısında gelişme fert başına gelire ancak senede 3 dolar ilâve edebilmiştir.

e) Hepsinde millî gelir çok düşüktür. Gelişmemiş memleketler fert başına asgarî geliri 600 dolar üzerine hesaplar (Birleşik Amerikada 1800 dolardır) gelişmemiş ülkelerde, Yunanistan ve Portekiz hariç 200 dolar fevkine yükselmemekte, hattâ büyük ekseriyetin yüz dolar civarında bulunmaktadır. Venezuela, Kuveyt gibi petrolden faydalanan ülkelerde gelir yüksek olmasına rağmen fertler arasında bölümü dolayısıyla nüfusun büyük kısmını iptidaî durumda bırakmaktadır.

f) Gelişmemiş ülkelerin bir vasfı da ekonomilerini bir veya iki iptidaî maddeye bağlamış bulunmalarındır. Meselâ, 1960 da Milletlerarası Para Fonunun ihracat statistiklerine göre gelişmemiş altmış altı devletten onbirinin bütün gelir kaynakları bir veya iki iptidaî maddeye bağıydı. Gelişmemiş milletlerin gelir kaynaklarının yüzde 85 ini iptidaî maddeler teşkil etmektedir.

Bilindiği veçhile iptidaî madde piyasaları gayet kaypaktır. Son seneler zarfında fiatlarda devamlı bir iniş kaydedilmektedir. Bir sene zarfında yüzde beş bir iniş bunların tediye muvazenelerinde büyük gedikler açmakta; meselâ hariçte sağladıkları yardımı hiçe indirmektedir.

g) Gelişmemiş memleketlerin bir hususiyeti de insan kaynaklarında darlıktır. Son on sene zarfında 51 yeni devlet istiklâllerini kazanmışlardır. Bunların hepsinde devlet yeni kurulmuştur. En basit memurdan bakana kadar yetmiş insan noksanı mevcuttur. Diğer taraftan, gelişme yolunda Türkiye, Meksika gibi eski devletler de başka safhalarda endüstride, teknikte, modern idarede personel noksanından muztarıptır.

Sayıdığım bu hususiyetler gelişmemiş memleketlerin gelişme müşkillерinin bünyevî - strüktürel mahiyetini ortaya koymaktadır. Gelişmenin yalnız ekonomik hamleye münhasır kalamıyacağını belirtmektedir. Siyasî bir olgunluk, sosyal bir çerçeveye ihtiyaç gösterdiğini ve ekonomik hamlenin şartlara bağı olduğunu ortaya koymaktadır. Hakikaten, ekonomi, siyaset ve sosyal hayat cemiyet bünyesinin organik birer uzvunu teşkil ettiklerinden gelişme bir kül olarak ele alınmalıdır.

Fakat biz burada malî meselelerle meşgul olduğumuz için gelişmenin bu veçhesini inceleyeceğiz. Gelişmede sosyal ve siyasî icapları izlemeyeceğiz.

Ekonomik kalkınma için yatırımın önemi bedihidir. Birleşik Amerika gibi refahın zirvesine erişmiş bulunan milletler bile millî gelirlerinden yüzde yirmisini tasarruf ederek yeni yatırımlara sevk etmektedirler. Türkiyede millî gelirdе yüzde yedi nispetinde bir hamle için senede yüzde onsekiz nispetinde yatırım hesaplanmaktadır. Gelişmemiş ülkelerin asgarî yüzde beş nispetinde bir kalkınma çarkına girebilmeleri için millî gelirlerinin yüzde onunun üstünde bir yatırıma ihtiyaçları vardır. Bunların bir çoklarında «infra - structure» yani yollar, limanlar, mektepler mevcut olmadığına göre yatırımların büyük kısmının ekonomik verimi direkt olmayan bu sahalara sevki yatırımın yüzdesinin artmasını icap ettirmektedir.

Halbuki bu ülkeler bugünkü halleriyle millî gelirlerinden ancak yüzde onuna kadarını tasarruf ederek yatırıma sevkedilmektedirler. (Son on sene zarfında Türkiyenin vasatı yüzde 12 dir.) Yatırımlarda gerek malzeme gerek teknik eleman bakımından da millî tediye muvazenesi büyük rol oynamaktadır. Bu itibarla, ekonomik gelişmeyi tediye muvazenesini de göz önünde tutmak lâzımdır.

Hali hazırda gelişmemiş milletlerin gelişmiş milletlerle ticaret muvazenelerinde takriben beş milyar dolarlık bir açık vardır. Birleşmiş Milletlerin bir hesabına göre bu açık 1970 de 44 milyar dolar civarında devam edecektir. Bu hesaba göre gelişmemiş ülkelerin 1970 de ithalât ihtiyaçları 42 milyar dolar olacaktır. İhracattan kazançları 29 milyar dolara yükselecektir. Hariçten yardım ve yatırımlar 9 milyar dolar olarak tahmin olununca 4 milyar açık kalmaktadır.

Ticaret ve Kalkınma Konferansı gelişmemiş milletlerin kazançlarını iptidai madde fiatlarında bir istikrar temin etmek, ve bunları yeniden ayarlandırmak suretiyle sağlamağa çalışmaktadır.

Bu konuda tasarlanan çarelerden biri iptidai madde ithalâtı üzerinde tatbik ettikleri gümrük nisbetlerini azaltmak veya tamamiyle kaldırmaktır. Aynı zamanda müstehlik ülkelerde kahve, kakao gibi maddeler üzerindeki istihlâk vergilerinin tasfiyesi düşünülmektedir. Bu tedbirlerin hedefi gelişmemiş memleketler üretimlerinin tüketimini arttırmaktır. Vergiler ve tahditler kalktığı takdirde istihlâkin artacağı ve fiatlar üzerinde müsbet tesir yapacağı hesaplanmaktadır.

Ayrıca milletlerarası anlaşmalarla fiatların stabilizasyonu düşünülmektedir. Meselâ, üretici ve tüketici devletler arasında yapılan mukavelelerle buğday, kahve ve teneke fiatları stabilize edilmiştir.

Aynı istikamette, gelişmemiş milletlerin gelirlerini arttırmak için bunların yarı mamul istihsaline teşvikleri düşünülmektedir. Meselâ, pamuk yetiştiren ülkelerin pamuk yerine iplik ve kumaş ihracı öngörülmektedir. Bu suretle, hem malları daha kıymetlenmiş olacak, hem de mahsulleri çoğalacaktır. Misal olarak portakal yetiştiren memleketlerin portakal suyu ve konservesi ihraç yoluna girmek suretiyle daha bir çok pazarlara yetişebilecekleri hesaplanmaktadır. Aynı zamanda, bunların tüketici memleketlerin bu gibi yarı mamuller üzerindeki gümrük vergilerini vesair tahditleri kaldırmaları ile sürülmektedir.

Gelişmemiş ülkelerin ihraç matalarını kıymetlendirmek, fiatlarını stabilize etmek istikametindeki gayretlere, ben, gelişmenin

milletlerarası finansmanın en mühim ve en yapıcı, en devamlı tedbiri olarak görmekteyim. Aynı şekilde yapıcı bir tedbir olarak teknik yardımı saymaktayım.

Teknik yardım bilgi teatisidir. Yani gelişmiş memleketlerden know - how ithalidir. Buna eksperleri kattığımız gibi gelişmiş memleketlerde staja, okumaya, öğrenmeye gidenleri de katmamız lâzımdır. Teknik yardım kapital transferini sağlamamakta ise de bu hizmetlerin satın alınması bir ücrete tabi olduğundan indirekt finansman sayılır.

Milletlerarası teknik yardımı iki kategoriye ayırmalıyız. Birinci kategoriye Birleşmiş Milletlere ve ona bağlı teşekküller kanaliyle sağlanan yardım gelir. Bu yardımlara milletlerarası Sıhhat Teşkilâtı, Milletlerarası İş Teşkilâtı, Unesco gibi teşekküllerin yardımları dahildir. Fakat başlıca yardımı Birleşmiş Milletler Teknik Yardım Teşkilâtı temin eder. «U.N. Expanded Program for Technical Assistance» 1950 de organize edilmişti. Fonlarını üye devletler ihtiyarı olarak «contribution» larından sağlamıştı. 1950 ile 1960 arasında bu program gelişmemiş ülkelere 280 milyon dolarlık yardımda bulunmuştur. Senede vasatı 30 milyon dolar sarf etmektedir. Bu yekûnun yüzde 75 eksperlere, yüzde 15 burslara, ve yüzde 10 malzeme ve teçhizata sarfedilmektedir. Program on sene içinde 10.000 eksper temin etmiş, 16.000 burs vermiştir.

1959 senesinde Programın Araştırma işleri gibi kalkınmanın ilk adımı olan projeleri finanse edemediği göz önünde tutularak «U. N. Special Fund» ismi altında yeni bir yardım teşkilâtı kurulmuştu. Bu teşkilât gelişmemiş memleketlerin tabii kaynaklarını etüd etmek, yatırımlarının ön plânlarına yardım etmek ve personel yetiştirme sahalarında kendi millî müesseselerini kurmalarını sağlamak üzere kurulmuştur. Son dört sene zarfında «Special Fund» 286 proje ele almış, 250 milyon dolar sarfetmiştir. Bu projeler vasatı olarak iki milyon dolarlıktır. Yardımın şartlarından biri, yardımı alan memleketin projenin tutarının yarısından fazlasını kendi ödemesidir. Orta Doğu Teknik Üniversitesinin kurulma masraflarına iştiraki bu fonun memleketimizde deruhte ettiği en mühim projedir.

Bu kabil yardımların ikinci kategorisi iki taraflı (bilateral) diye vasıflandırılan ve bir devlet tarafından diğer bir devlete verilen yardımlardır. Bunların başında Birleşik Amerikanın ekonomik ve askerî yardım programı içinde ayrı olarak ele alınan teknik yardım programı vardır. 1950 - 1960 arasında Birleşik Amerika umumî yardım programı için takriben 50 milyar dolar sarfetmiştir. Bunun tak-

riben 1 milyarı teknik yardıma tahsis edilmiştir. Yarısı teknik malzeme ve cihaza, yarısı da eksperlere ve burslara harcanmıştır. İki tarafı teknik yardıma Holanda, İsveç, Fransa gibi memleketlerde senede bir kaç milyon dolar sarfetmektedirler.

1957 den sonra Komünist gurubu da teknik yardıma önem vermeye başlamıştır. Bu gurub yardımları için katı rakamlar mevcut değildir. Fakat 1957 senesinde komünist memleketlerin 19 gelişmemiş memlekete 2300 eksper gönderdikleri ve 200 burs dağıttıkları bilinmektedir.

Yukarıda belirttiğimiz üzere gelişmemiş ülkelerin kalkınmalarını tenbih etmek için en müessir yollardan biri durgun ekonomilerini harekete getirmektir. Bunun da bir çaresi (sermaye) şırınga ederek ekonomiye yeni imkânlar temin etmektir. Ekonomik yardım diye vasıflandırdığımız sermaye transferlerini, veya finansmanı üç kategoriye ayırmak mümkündür.

- 1 — Milletlerarası teşekküller vasıtasıyla veya başka bir tâbirle multi - lateral finansman veya yardım,
- 2 — Bilateral - iki devlet arasında anlaşmalarla deruhte edilen yardım,
- 3 — Hususî sermaye yatırımları yoluyla finansman.

I) Milletlerarası finansman organizasyonlarının başında (International Bank for Reconstruction and Development) kısa tâbiriyle (World Bank) Dünya Bankası gelir. Dünya Bankasına 66 devlet dahildir. Bu bankanın sermayesini bu devletlerin iştirak hisseleri teşkil eder. Sovyetler Bankaya dahil değildir. 1960 senesi sonunda bankanın iştirak hisseleri ile sermayesi, 19.9 milyar dolardı. Bunun yalnız 2 milyarı ikraz edilmeye serbesttir. Geri kalanı bankanın piyasadan aldığı krediler karşılığıdır. Banka 1960 senesinde piyasadan 2.158 milyon dolar temin etmişti. Banka elindeki fonları devletlere, veya devletlerin garantisi ile hususî müesseselere ikraz için kullanmaktadır. İkrâz şartları çok sıkıdır. Amortisman hususunda çok titizdir. Aynı zamanda ikraz ettiği yekûnun kullanılmasını da kontrol eder.

1961 Martında Banka altmış memlekete 316 proje üzerinden kredi açmıştır. Bu kredilerin tutarı 4 milyar 561 milyon dolardı. Bankanın Türkiyeye en büyük itikrazı Adanadaki Seyhan barajı için olmaktadır. Gelişmemiş memleketlere yapılan istikrazları banka şu kategorilere ayırmaktadır.

- A) Münakale
- B) Elektrik Enerjisi
- C) Sanayî
- D) Ziraat

Bankanın ayrıca bir teknik yardım programı vardır. Bu program bilhassa plânlı kalkınma ihtisasını sağlamak istikametinde yönetilmektedir.

1956 senesinde milletlerarası yardımın devlet seviyesinden özel teşebbüs seviyesine genişletilmesi düşünüldü. Bankaya bağlı olarak International Finance Corporation kuruldu. Milletlerarası Finans Korporasyonunun kısa tâbirle (IFC) nin gayesi gelişmemiş memleketlerde yapıcı özel teşebbüsün inkişafına yardım etmektir.

Bu teşkilât diğer özel teşebbüs erbabıyla ortak olarak gelişmemiş memleketlerin hususî teşebbüs projelerine Banka gibi devlet garantisi istemeksizin kredi sağlar. Aynı zamanda, gelişmiş milletler sermayedarlarını gelişmemiş milletler müteşebbisleri ile birleştirerek yatırım fırsatları doğurur. Gelişmemiş memleketlerdeki teşebbüslerin ehil eller tarafından idaresi için çalışır. Yani (experienced management) tecrübeli sevki idareye ehemmiyet verir, IFC'nin sermayesi de Bankaninki gibi üye devletlerin iştirak hisseleriyle toplanmıştır. 100 milyon dolar sermayesi vardır. Vasatî olarak senede 12 milyon dolarlık ikrazlarda bulunmaktadır.

IFC iştiraklerinin yarısının millî teşebbüs tarafından teminini şart koşar. Büyük projelere girmez. Vasatî iştiraki 1.250.000 dolar civarındadır. Kredi müddeti yedi ile onbeş sene arasında değişir. Faiz projeye göre ayarlanır.

Bu iki organizasyonun kâfi gelmediğinden şikâyet eden gelişmemiş memleketler Eylül 1960 senesinde International Development Association vücuda getirdiler. Milletlerarası Gelişme Birliği kısaltması IDA, IFC gibi Bankanın kanadı altındadır. Sermayesini üye devletler iştirak hisseleri ile temin ederler. 1961 sonunda IDA'ya 56 devlet iştirak etmiş ve 900 milyon dolar sermaye toplanmıştır.

Kuruluş statüsüne göre IDA ekonomik kalkınmaya yardım etmek, prodüktiviteyi arttırmak, ve hayat standardını yükseltmek gayesiyle kurulmuştur. Banka gibi iyice hazırlanmış hesaplanmış projelere yardım eder. Fakat Bankadan ayrı olarak şartları çok daha müsaittir. Uzun vâdeli ve alçak faizli veya hiç faizsiz krediler açar. Bazı ahvalde bu kredilerin millî para ile ödenmesini kabul eder.

II) Milletlerarası finansmanın ikinci büyük kategorisine, iki taraflı yani bilateral yardımlar girer. Bu yardımlar muhtelif şekiller arz etmektedir. Büyük bir kısmı askeridir. Ekonomik finansman hesabına dahil edilmemektedir. Fakat askerî yardımdan yollar, limanlar inşa edildiğinden bunların indirekt ekonomik kıymeti de vardır. Finansmanın bir kısmı grant yani hibe şeklindedir. Ödenmemek üzere verilmektedir. Birleşmiş Milletler ekonomistleri hakikî ekonomik yardım olarak yalnız grant'ları kabul etmektedir. Fakat ödenmesi mukarrer kısımlar uzun vâdelere bağlandığı için gelişmeye yardım yönünde tesirleri grant'tan farksızdır.

İki taraflı yardım sistemini Marshall Plânı ile 1947 de Amerika ihdas etmiştir. Evvelâ Avrupanın kalkınmasına ve müdafaasına tevcih olunan yardım sınaî askerî cephesi hariç tamamıyla gelişmemiş ülkelere sarfedilmektedir. Onbeş sene zarfında yani 1963 sonuna kadar Amerika 60 milyar dolar harcamıştır. Bunun takriben 47 milyarı askerî, 15 milyarı ekonomiktir.

Amerikadan başka meselâ Fransanın da kendi kolonileri ile yaptığı anlaşmalar neticesinde bir finansman programı vardır. Senede 500 milyon dolar civarındadır. Ayrıca İngiltere Avustralya ve Kanada Kolombo plânı ile Cenubî - Şarkî Asya devletlerinin finansmanına katılmaktadır. Bunlar beş sene zarfında 800 milyon dolar tahsis etmişlerdir.

Komünist gurubu da son seneler zarfında ikili yardıma başlamıştır. Sovyetlerin yardımı daima kredi şeklindedir. Bunlar yüzde 2, 2 1/2 civarında faizli ve uzun vâdeli kredilerdir. Kredileri alan devletin millî mahsulleri veya millî parası ile ödenebilmektedir. Sovyet kredileri için rakam mevcut değildir. 1958 de Birleşik Amerika'nın bir tahminine göre Sovyet kredileri 1.4 milyar dolara baliğ olmuştur. Aynı tarihte, askerî yardım 400 milyon dolar olarak hesaplanmıştı.

Milletlerarası finansman sahasında en mühim organizasyonlardan biri de (International Monetary Fund) Milletlerarası Para Fonudur. Kısa tâbiriyle IMF tediye muvazenesinde hasıl olarak anı değişiklik karşısında üye devletlere yardım etmek için kurulmuştur. Başka bir şekilde izah etmek icap ederse IMF milletlerarası ticarete likiditeyi sağlayan bir teşekküldür.

IMF kredilerinin dünya ticaretinin gelişmesine hizmet ettiğine şüphe yoktur. Para kıymetlerinde istikrar gelişmemiş memleketlere çok yardımcı olmuştur. Türk parasının milletlerarası kıymetini korumak hususunda Türkiyemize de yardım ettiği hakikattir. IMF dö-

viz durumları sıkışan memleketlere muhtaç oldukları dövizi temin etmek suretiyle anı ve beynelmilel piyasayı sarsacak devaluasyonlara mani olmuştur. Geçen sene Birleşik Amerikaya dahi ikrazda bulunmuştur.

Üç sene evvel IMF'in rezervleri 9 milyar dolardan 15 milyar dolara yükseltilmiştir. 1963 Şubatında IMF İdare Meclisi (Compensatory Financary of Export Fluctuations) yani ihraç maddeleri fiatlarındaki değişiklikleri kompanse edecek finansmanı sağlamak üzere bir karar almıştır. Bu da gelişmemiş memleketlere ayrıca faide verecektir. Bu karara göre, ihraç fiatlarından açık veren bir memleket kotasının yüzde 25 nispetinde kredi alabilecektir. Bu kredi IMF'in normal kolaylıklarına ilâve olacaktır.

Beynelmilel likiditeye hizmet sahasında son on sene zarfında European Payments Union (EPU) Avrupa İktisadî İşbirliği Devletleri arasında (currency equalisation) yani milletlerarası tedavül muvazenesini temin etmek suretiyle Avrupa ticaretinin inkişafına yardım etmiştir.

III) Milletlerarası finansman konusunda son kategori de hususî finansman kaynaklarını zikretmek lâzımdır.

Gerek milletlerarası finansman, gerek bilateral yardım gelişmemiş milletlerin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Kaldı ki bilateral yardımın en büyük kaynağı olan Amerika yavaş yavaş musluğu kapatmağa başlamıştır. Hususî kaynaklar önümüzdeki senelerde gittikçe büyük bir önem kazanacaktır. Gelişmemiş milletler çoğalan sermaye ihtiyaçlarını serbest piyasadan tedarik zorunda kalacaklardır. Bunun için hususî sermayeyi cezbedecek şartları yaratmaları lâzımdır. Yabancı hususî sermaye akını hiç de küçümsemeyecek nispettedir. Yalnız Birleşik Amerikadan harice senede üç milyar dolar yatırılmaktadır. Yabancı sermayeyi teşvik için bir çok devletler teşebbüse geçmişlerdir. Bu arada memleketimizde de nispeten ileri bir kanun vardır. Yalnız Kanunun müspet ruhunun tatbikatta her zaman realize edilmediğinden şikâyet çoktur.

Ayrıca bu sahada muhtelif sınaî devletlerin ihracatlarını teşvik için sağladıkları kredileri de zikretmek lâzımdır. Meselâ, 1934 de kurulan Export - Import Bank ticarî mahiyette ihraç edilen sınaî mamuller için on seneye kadar kredi açar. Almanyada Kreditanstalt für Wiederaufbau ve Ausfuhr Kredit, aynı şekilde finansmana yardım ederler.

Buna ilâveten İngilterede Credits Guarantee Department, Fransada Compagnie Française d'Assurance pour le Commerce Exterieur,

İsveçte Export Credits Guarantee Board, Almanyada Hermen Kredit-versicherung A. C. ihraç kredilerini sigorta etmek suretiyle gelişmemiş memleketlerin ithalâtını kolaylaştırırlar.

Az gelişmiş milletlerin finansmanı konusunda mevcut bütün imkânları sıraladığımı ümid ediyorum. Bu grafik sıralamayı yaparken üç mühim noktanın kendiliğinden tebarüz etmiş olduğunu zannediyorum.

Bir, az gelişmiş milletlerin kalkınması her veçhesile milletlerarası bir problem olarak tezahür etmektedir. Eski bir diplomat olarak dünya olaylarını gözden geçirirken düne nazaran bugün beşeriyetin yeni bir dünya kazandığını sevinçle müşahede ediyorum.

Ondokuzuncu asrın egoist emperyalizmi bir kenara itilmiş zengin fakir bütün milletler asgarî bir yaşama hakkına sahip bulduklarına inanmışlardır. Zengin milletler, az gelişmiş ülkelerin gelişme problemlerini paylaşırken yirminci asır dünyasında, sulh gibi refahın da bir bütün olduğunu tasdik etmektedirler.

İki, muhtelif yardım şekillerinin ispat ettiği veçhile kalkınma sadece bir finansman meselesi değildir. Cemiyetin sosyal ve siyasî hayatını da kapsamaktadır. Sadece maddî imkânlara değil daha ziyade ferde, ferdin bilgine, ferdin çalışma arzusuna dayanmaktadır.

Üç, kalkınma milletlerarası bir mahiyet kazanmış olmakla beraber öz itibariyle yine her milletin kendi başına halletmesi gereken bir iştir. Milletlerarası yardım ancak millî gayrete, millî karara yardımcı olabilmektedir. Bunun için bütün dünya halk kütleleri yirminci asrın kendilerine vâdettiği refahı araştırırken bunun tahakkuk yolunu Atatürkün de söylemiş olduğu veçhile evvelâ kendi alınlarındaki terde, kendi kollarındaki kuvvette aramalıdır.